

رام - ۲۵ اردیبهشت

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

بیست و پنجم اردیبهشت

روز بیست و پنجم اردیبهشت در ایران به نسبت به آرامی گذشت، اما در سطح جهانی روزی بسیار پر جنب و جوش بود. در ایران به سال ۱۳۰۰ رضا شاه پلیس جنوب را که محور اصلی نیروی نظامی استعمار انگلستان در کشور بود منحل کرد و آخرین سربازان انگلیسی را به ترک ایران مجبور کرد. در ۱۳۰۴ به دنبال تثبیت دولت شوروی و شدت گرفتن تبلیغات این دولت آرای کمونیستی در کشورهای اسلامی رونق گرفت و اولین روزنامه‌ی کمونیستی به زبان عربی به اسم الانسانیه انتشار یافت. در ۱۳۱۴ قوای نظامی ایران نام و نشان رتبه‌ها و کلیدواژه‌های ارتشی را به پارسی سره برگرداند و فرماندهی کل قوا از آن به بعد با نام بزرگ ارتشتاران خوانده می‌شد که در زمان ساسانی هم رواج داشت.

مهندسان و دست‌اندرکاران ساخت سد امیرکبیر (کرج)

در همین روز به سال ۱۳۴۱ ساخت سد کرج آغاز شد و یک سال بعد (۱۳۴۲) مالاریا در جنوب کشور شایع شد. در ۱۳۶۵ روسها بالاخره شکستشان را در افغانستان پذیرفتند و شروع به بیرون کشیدن سپاهیانشان از قلمرو شرقی ایران زمین کردند، و در این هنگام شمار سربازانشان در آنجا به ۱۱۵ هزار نفر بالغ می شد. در سال ۱۳۸۲ هم درگیری های مذهبی بین شیعه و سنی در عراق آغاز شد و پس از سه روز تداوم نزدیک چهارصد کشته به جا گذاشت

در سطح جهانی این روز با رخداد های سیاسی مهمی پیوند خورده است. قدیمی تر از همه این که در ۲۲۱ میلادی لیو بی جنگ سالار چینی - همان که در افسانه ی سه برادر قهرمان اصلی است - خود را امپراتور شو هان اعلام کرد. در ۱۱۷۵ ارتش ناپلئون پیروزمندانه وارد میلان شد، و در ۱۱۹۰ پاراگوئه از اسپانیا جدا شد و اعلام استقلال کرد.

ورود ارتش یونان به ازمیر

بیست و پنجم اردیبهشت در ضمن روز خشونت های سیاسی و درگیری های قومی و نژادی نیز هست. در ۹۱۵ آن بولین ملکه ی پیشین برتانیای به جرم خیانت و زنا با محارم محاکمه و به اعدام محکوم شد. در ۱۲۲۹

ارتش آمریکا به قبیله‌ی سرخپوستان پومو که در کالیفرنیا در اطراف شکارگاه سنتی‌شان اردو زده بودند حمله کرد. مردان این قبیله‌ی چهارصد نفره در این هنگام به کوهستان رفته بودند و اردوگاه تنها زنان و کودکان و سالخورده‌گان را در خود جای می‌داد. آمریکایی‌ها نزدیک به دویست نفر از این مردم را به قتل رساندند و بقیه را به سختی زخمی کردند. در ۱۲۹۸ یونانی‌ها از میر را گرفتند و ارتش‌شان بیش از ۳۵۰ ترک را به قتل رساند. در ۱۳۲۷ هم ارتش متحد مصر، عراق، سوریه، اردن، لبنان و عربستان سعودی به کشور تازه تاسیس اسرائیل حمله کردند و جنگ اعراب و اسرائیل آغاز شد. در ۱۳۳۶ هم انگلستان اولین بمب هیدروژنی‌اش را در جزیره‌ای در اقیانوس آرام آزمایش کرد.

پاپ لئوی سیزدهم

پاپ اینوسان چهارم

این روز از سوی دیگر با تحولات دینی و فرمانهای جالب توجه مراجع مذهبی پیوند خورده است. در سال ۶۳۱ خورشیدی پاپ اینوسان چهارم فرمان *ad extirpanda* را صادر کرد که بر اساس آن می‌شد کافران و بدعت‌گذاران را برای پالایش روح‌شان شکنجه داد. همین شمار از سالها گذشت تا کلیسای کاتولیک متوجه اشتباههای خود در این فرمان شود و به این ترتیب در ۱۲۷۰ پاپ لئوی سیزدهم با صدور حکم *Rerum novaum* حقوق کارگران را در کنار حق مالکیت به رسمیت شناخت. کلیسای کاتولیک با این حکم از دوران سنتی به عصر آموزه‌های اجتماعی مدرن و شبه‌سوسیالیستی گذر کرد که تا به امروز ادامه دارد. در میان مذاهب مدرن، بزرگترین دین سیاسی کمونیسم بود که استالین رهبرش در چنین روزی به سال ۱۳۲۳ کمیترن یا انترناسیونال سوم که به نوعی کلیسای جهانی‌اش بود را منحل کرد و شاخه‌های تبلیغی این جریان را به طور مستقیم به دولت شوروی متصل ساخت.

بیست و پنجم اردیبهشت سالگرد چند رخداد سیاسی و اجتماعی هم هست. در ۱۰۲۷ عهدنامه‌ی وستفالی امضا شد و دولت-ملت را مبنای سیاست اروپا قرار داد، در ۱۰۹۷ وکیلی انگلیسی به نام جیمز پاکل پروانه‌ی اختراع نخستین مسلسل را ثبت کرد، و در ۱۲۲۷ بردگی رعیت در استان گالیسی امپراتوری اتریش لغو شد. در عرصه‌ی فرهنگ و علم، در ۹۹۷ یوهان کپلر سومین قانون حرکت سیاره‌هایش را وضع کرد، در ۱۲۸۴ لاس وگاس در مقام مرکز قماربازی در آمریکا تاسیس شد، در ۱۳۰۷ نخستین کارتون والت دیسنی از میکی ماوس اکران شد، در ۱۳۱۹ مک دونالد اولین رستورانش را در کالیفرنیا باز کرد، در ۱۳۳۷ روسها اسپوتنیک ۳ را به فضا پرتاب کردند و در رقابت با ایشان آمریکایی‌ها در ۱۳۴۲ یک سفینه فضائی بنام ایمان هفتم بوسیله یک

موشک اطلس به فضا فرستاد، و در ۱۳۴۹ نیکسون برای نخستین بار در تاریخ آمریکا دو زن را به مرتبه‌ی ژنرال در ارتش برکشید.

زادگان نامدار این روز عبارتند از کلمنت فون مترنیخ صدراعظم آلمان (۱۱۵۲)، رابیندرانات تاگور ادیب هندی (۱۱۹۶)، پیر کوری دانشمند برجسته (۱۲۳۸)، و میخائیل بولگاکف داستان‌نویس مشهور روس (۱۲۷۰).
در میان درگذشتگان این روز هم باید از نورالدین ابوالقاسم محمود بن عمادالین اتابک زنگی حاکم حلب و قهرمان جنگ با صلیبیون یاد کرد که به سال ۵۵۳ خورشیدی در سن ۵۹ سالگی در اثر بیماری درگذشت. امیلی دیکینسون شاعر آمریکایی هم در ۱۲۶۵ درگذشت.